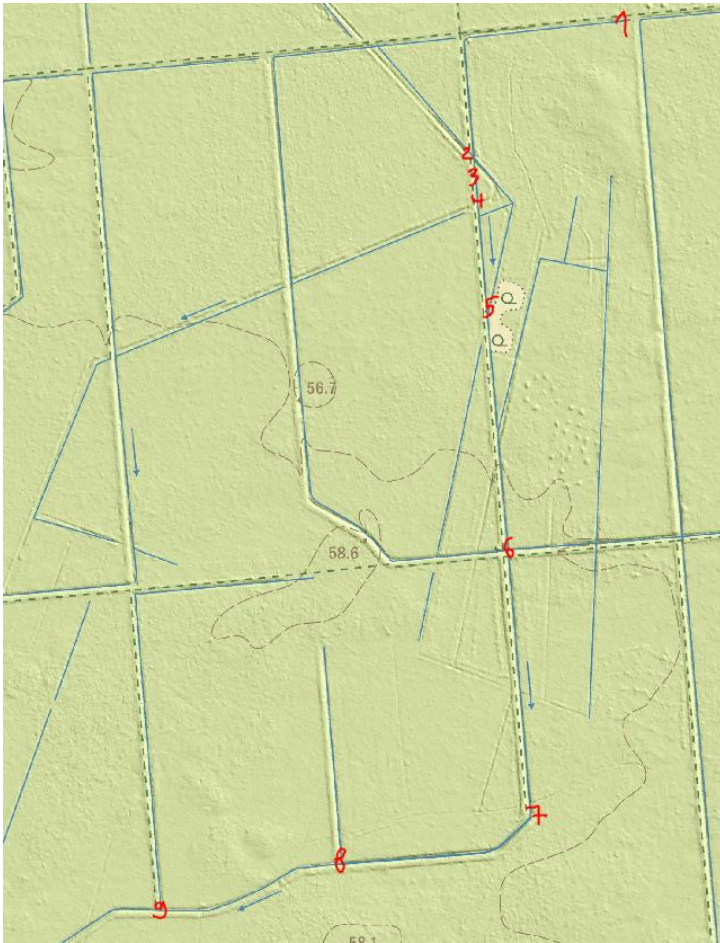

Ruunoja (VEE1087500) ülemjooksu vaatlus

Vaatluse aeg: 17.05.26. Vaatleja: Marko Vainu

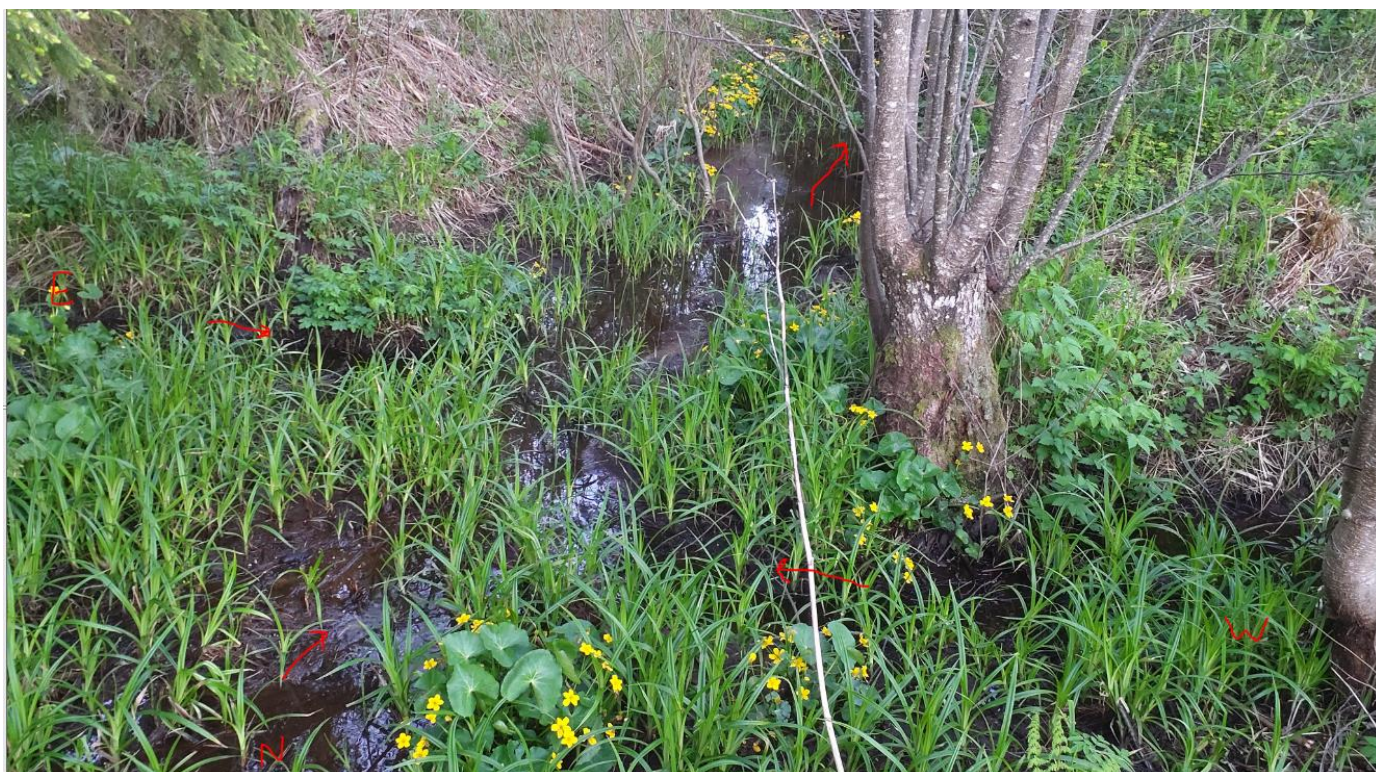
1. Kraavi algus oli kuiv. Kümme-kond m allavoolu läks mudaseks:

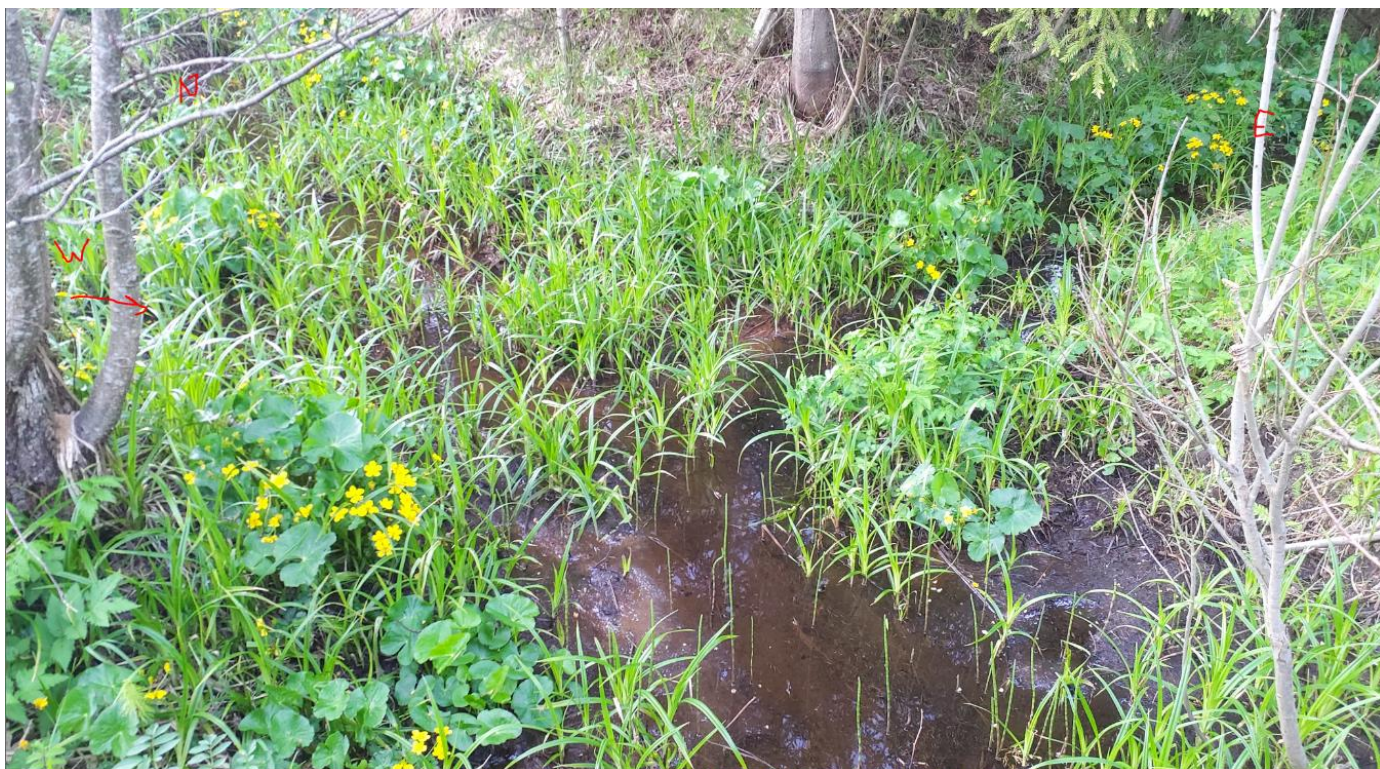

2. Vanal loodesuunalisel kraavil pole põhja-lõunasuunalise kraaviga ühendust, vall on vahel (**ETAKis parandada**).
3. Põhja pool oli lompidega kraav. Siin algas suurem ookrise seisva veega lomp. Idast suubuv soon oli olemas. Seal oli palju varsakapju, aga mitte voolavat vett:

4. Siin nirises vesi lõuna poole. Ooker oli põhjas. Ida poolt suubus kergelt niiske vagu. **ETAKis on idapoolsed vanad kraavid nihkes**.
5. Kirdest suubuvat vana kraavi polnud üldse näha (**ETAKis kustutada**).
6. Põhja suunast nirises kõige rohkem, aga idast ja läänest tuli ka vett:

7. Vesi nirises aeglaselt:

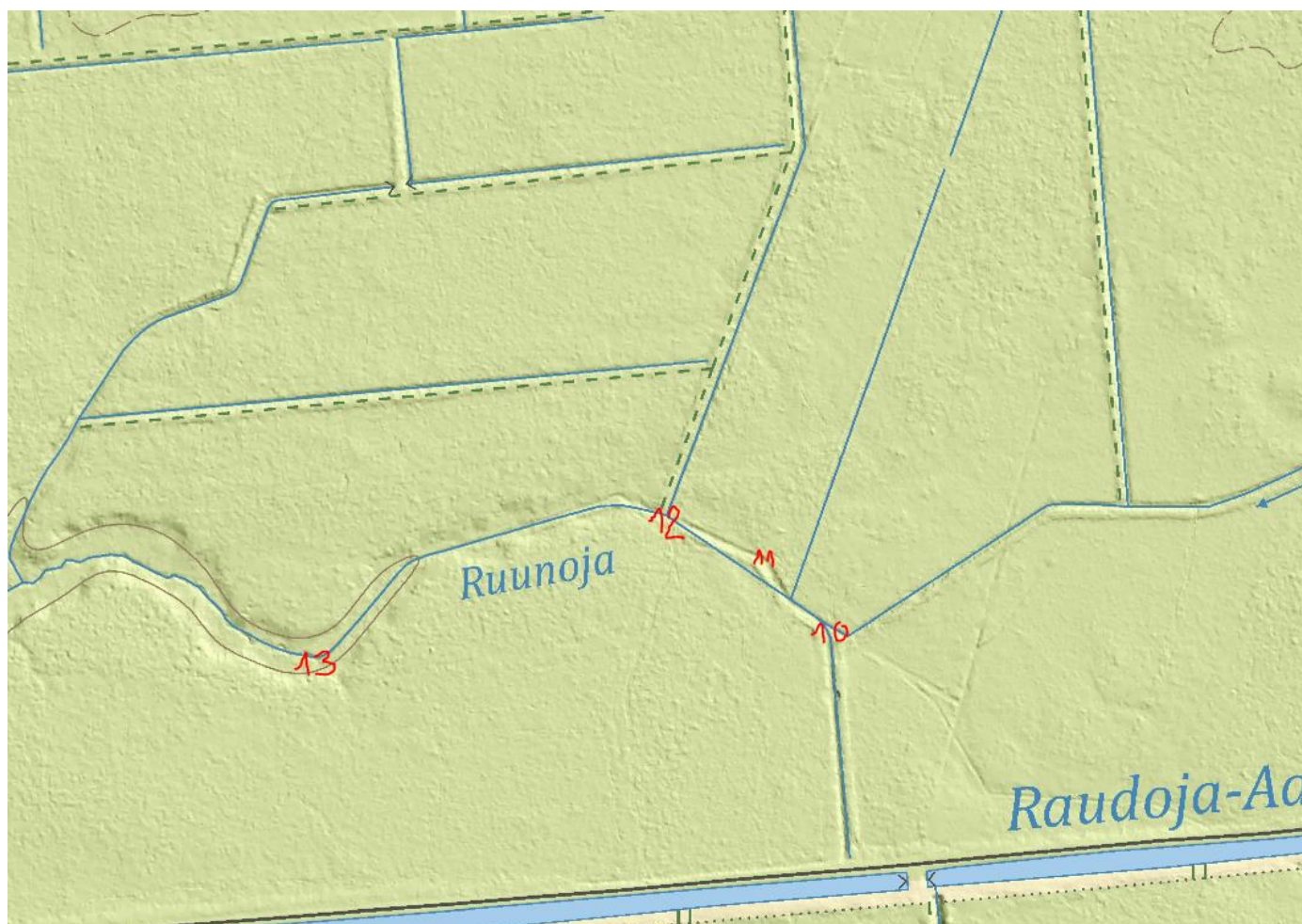

8. Põhjast suubus tibatilluke nire:

9. Põhjast tulev kraav oli mudane, aga vaba veeta. Ida-läänesuunaline telg nägi välja nagu muistne kraav või ammu õgvendatud oja. Siit punktist allavoolu voolas vana sillakoha alt läbi:

10. Lõunast tulevas kraavis oli vesi sees, ei voolanud. Ida-läänesuunaline telg ise oli juba üsna ojalik, kaldad olid madalad, kohati lookles ja liiv oli põhjas:

11. Põhjast suubus kergelt mudane soon.

12. Põhja poolt veidi nirises. Ruunoja ise oli päris oja moodi:

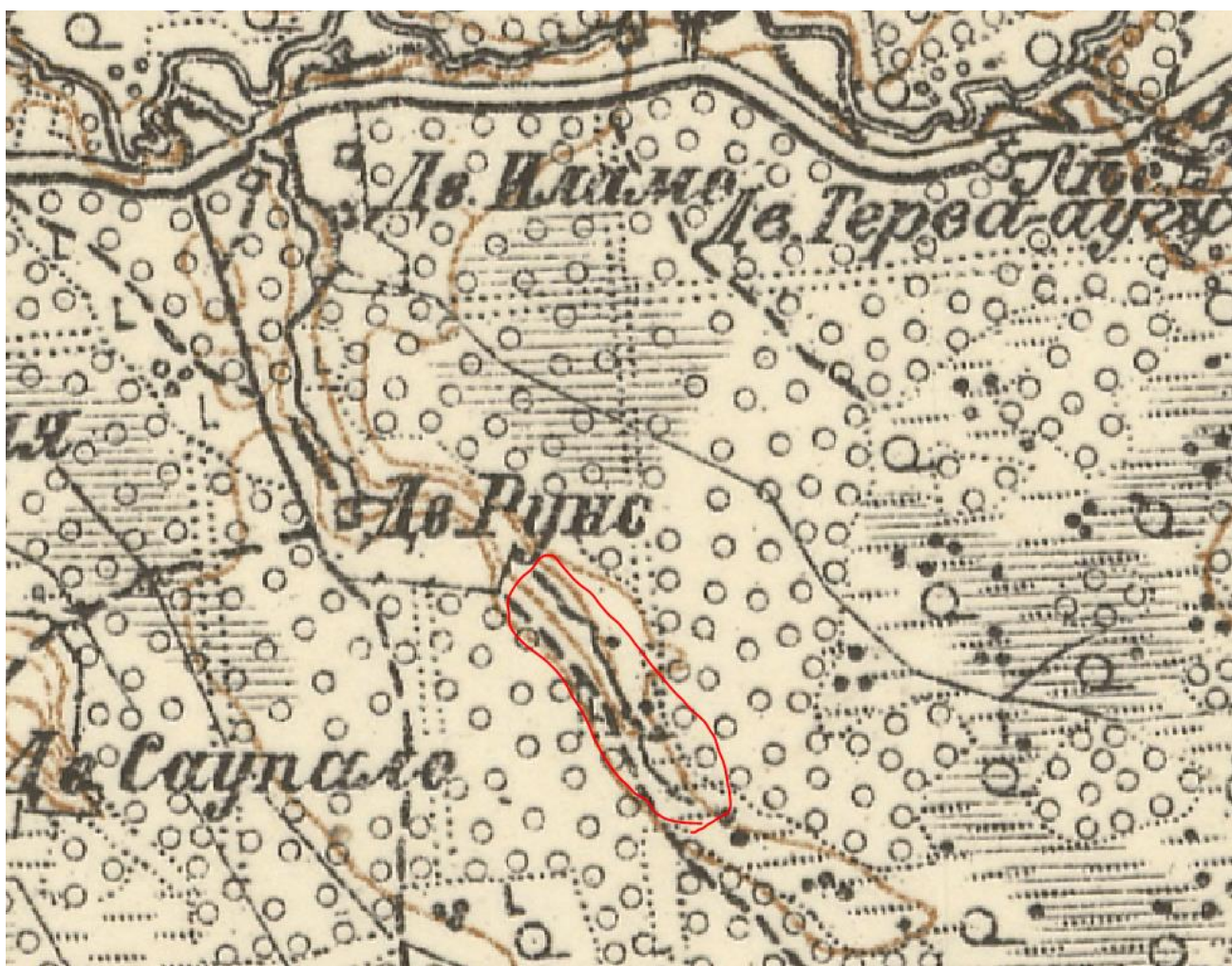
13. Lookles salukuusikus metsa vahel:

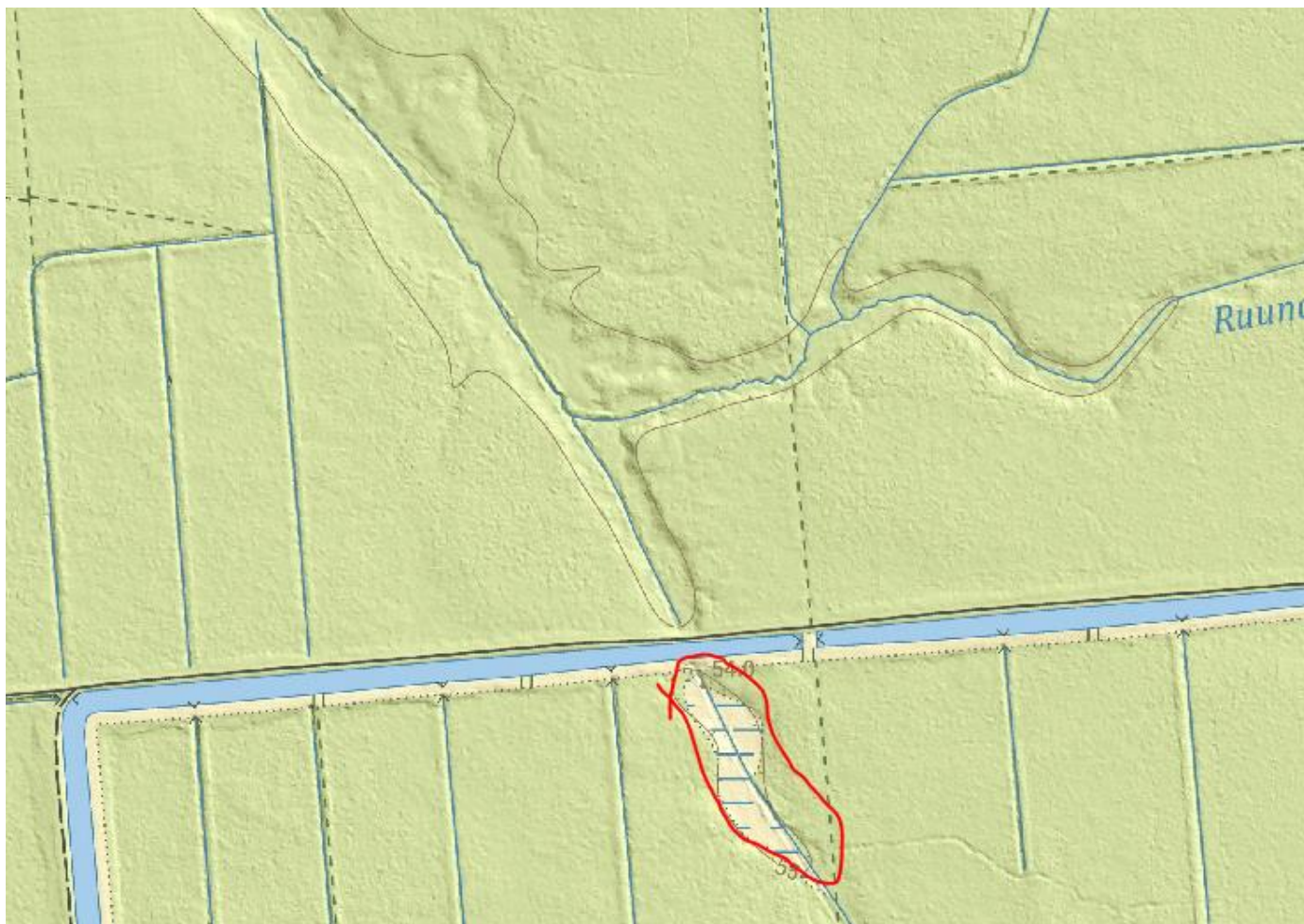

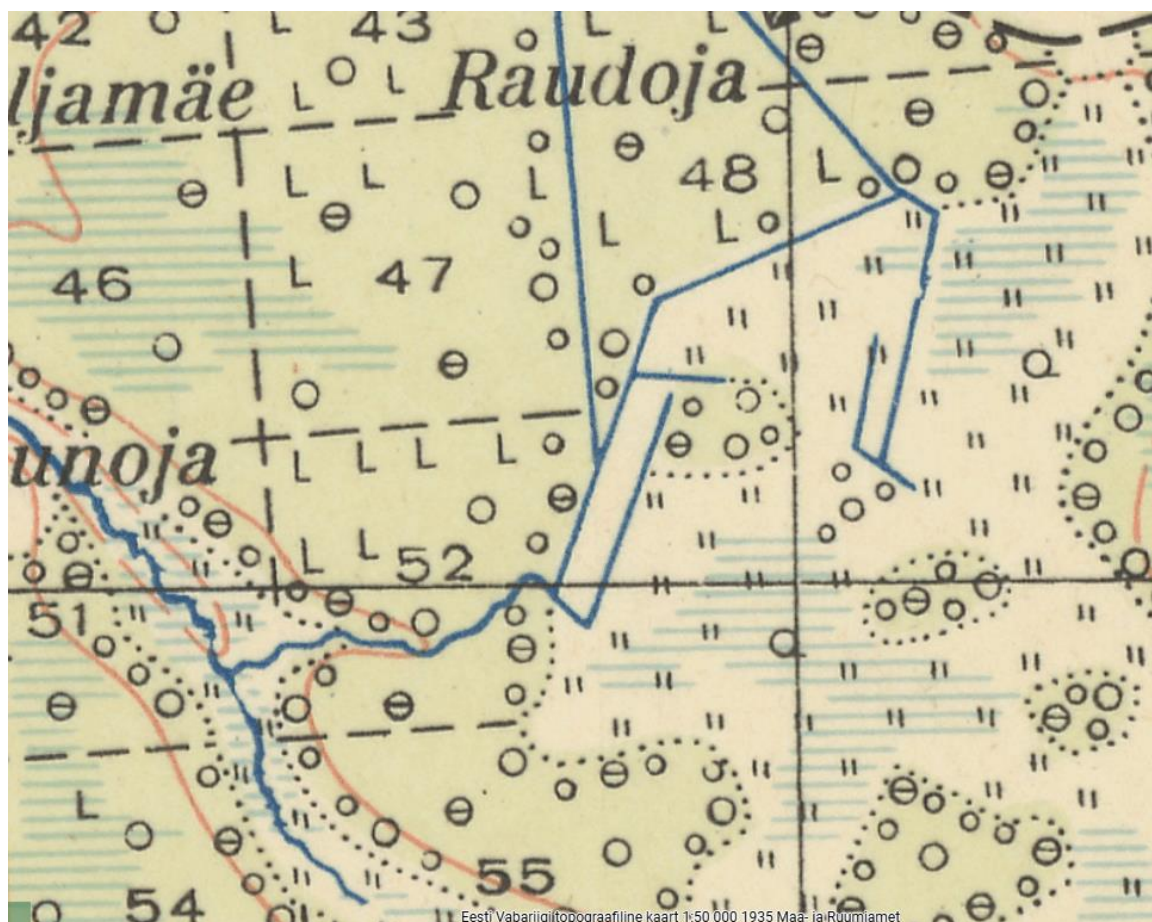
14. Idast tuleval kraavil oli truu (ETAKis puudu).

Olukord ajaloolistel kaartidel: Verstastel kaartidel algab oja Raudoja-Aavoja kanalist lõuna pool:

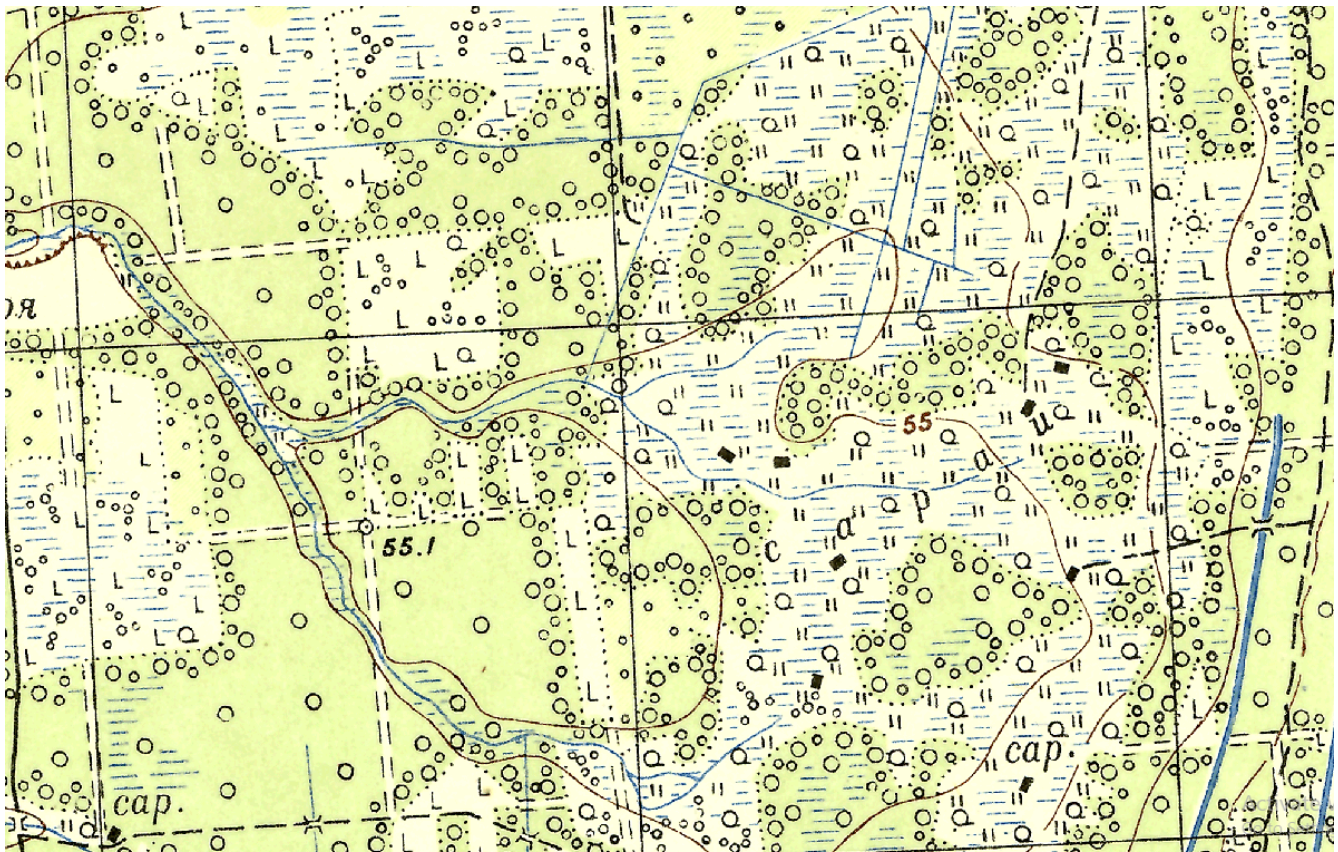

EV 1:50 000 topokaardil 1935. aastast on Ruunoja ülemjooksul kaks haru. Üks on sama, mis verastel kaartidel, kuid teine tuleb ida poolt mööda vaadeldud telge. See on kujutatud looduslikuna alates vaatluspunktist 12. Sellest ülesvoolu on kujutatud kraave, mis aga ei ulatu ida pool kaugemale punktist 11. Kirde pool ulatuvad need kraavid aga vaatluspunktide 2 kuni 4 piirkonda:

NL 1:25 000 kaardil 1948. aastast on kujutatud veel üht ojana tähistatud haru, mis tuli kagu poolt punkti 10:

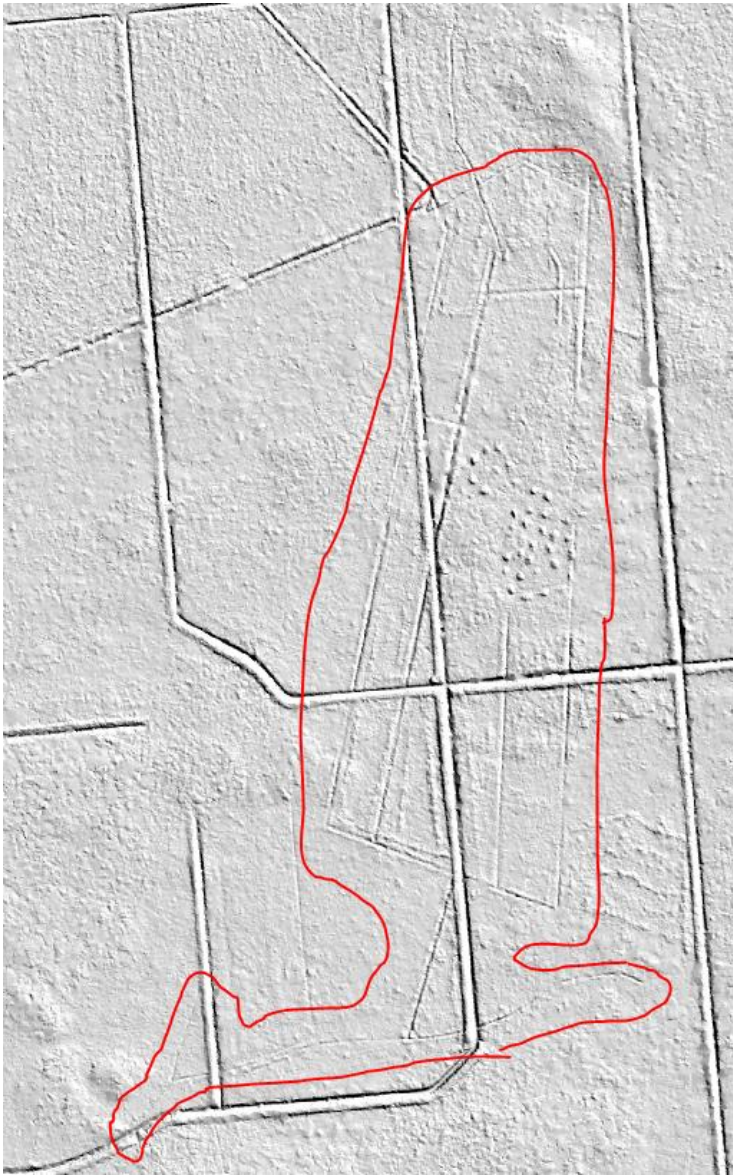

Gustav Vilbaste on 1956. aastal kirjutanud Ruunoja kohta: "Lühike oja, algab Anija valla idaosas olevast Pilliroo soost, jookseb läbi sooheinamaade kompleksi ja soisest metsast ning suubub Soodla jõkke Kõrveküla läänesaosas Hiljamäe talu lähedal. Ka hüütakse teda Hiljamäe/Ilmamäe ojaks" ("Kohanimed Loksa rajooni läänesaosas (endises Kuusalu kihelkonnas)").

Järeldused: Nii ajalooliste kaartide kui ka Gustav Vilbaste kirjelduse põhjal näib olevat Ruunoja ajalooline põhitelg alanud Raudoja-Aavoja kanalist lõuna pool. Kuid kuna kanali rajamisega lõigati see läbi ning tänapäeval tuleb peavool idast, on põhjendatud pidada Ruunojaks seda ida poolt tulevat telge. Ajalooliselt on ka sellelt suunalt tulnud vähemalt kaks looduslikku oja. Nende kunagised sängid on tänapäevases reljeefis endiselt eristatavad:

Samuti eristub vanem kraavide kihistu:

Praegu Ruunoja lähteks loetud vaatluspunkt 1 selleks kindlasti ei sobi, sest tegemist on nõukogude ajal rajatud metsakuivenduskraavi otsaga. Nii sellest ida kui ka lääne pool on samasugused täisnurkse kujuga kraavid. Arvestades tänapäevast vetevõrku ja vooluhulki, sobib Ruunoja **lähteks** kõige paremini **vaatluspunkt 6**. Sellest allavoolu on küll vähemalt 850 m tehissängi, millel ajaloolise Ruunojaga mingit seost pole, kuid ühtegi teist punkti sellel teljel, mis looduses tunnetuslikult vähegi oja lähteks sobib, ei ole.